

Sistehjelpskurset

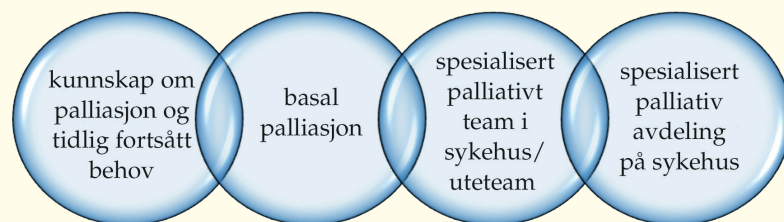
Et internasjonalt prosjekt for å spre grunnleggende kunnskap om palliasjon i befolkningen

Bollig G^{1,2,3,4}, Kuklau N³, Agger NP⁵, Mørk LB⁵, Gorlen T⁵, Åkra T⁴, Hirsch A⁴

- Klinisk institutt 1, Universitetet i Bergen, Norge¹
 - Avdeling for anestesi, intensivmedisin, smerteterapi og palliativ medisin, HELIOS Klinikum Schleswig, Tyskland²
 - Institut zur Förderung der Allgemeinen Ambulanten Palliativversorgung (IFAAP), Rendsburg, Tyskland³
 - Norsk Palliativ Forening, Norge⁴
 - Foreningen for Palliativ Indsats, Danmark⁵
- Email: georg.bollig@helios-kliniken.de

Bakgrunn

I dag skrives det mye om lidelse og død i media. Likevel finnes det lite kunnskap om døden og dødsprosessen i befolkningen. Mange mennesker kjenner ikke til muligheter og tilbud innenfor palliasjon. Noen vet ikke at det går an å dø i eget hjem. Den såkalte „Allgemeinwissenansatz“ (= metode til å spre allmennkunnskap) sikter på å spre grunnleggende kunnskap om palliasjon i hele befolkningen (1,2).

Chain of Palliative Care – Kjeden som sikrer palliativ omsorg

Førstehjelp og sistehjelp

Beretning om Røde Kors grunnleggeren Henri Dunants arbeid etter slaget ved Solferino i 1859 (4):

„Dunant forsøgte at hjelpe efter bedste besku. Han knælede ved svært sårede, som tryggede ham om at blive ved deres side, til de udåndede, så de ikke skulle være alene, når de døde.“

Presentasjon av prosjektet

En tverrfaglig internasjonal gruppe fra Norge (Norsk Palliativ Forening), Danmark (Forening for Palliativ Indsats) og Tyskland (IFAAP) har utarbeidet et curriculum for et sistehjelpskurs. Et curriculum for et 16 timers sistehjelpskurs som ble utviklet for det østerrikske Røde Kors (3) ble kortet ned og tilpasset til bruk i de forskjellige land. Innholdet er stort sett likt bortsett fra juridiske rammer for Advanced Care Planning, livstestamente og regler for begravelser som varierer noe i de tre landene. Sistehjelpskurset omfatter 4 undervisningstimer og inneholder fire moduler med 45 minutter hver.

Modul Nr.	Thema	Kursinhalte (Beispiele)
Modul 1	Døden er en del av livet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Innføring førstehjelp og sistehjelp (omsorg ved livets slutt) ○ Å dø hører med til livet ○ Når begynner dødsprosessen? ○ Hva skjer når man dør? ○ Hvordan ser man at noen dør?
Modul 2	Ønsker og rammer for livets slutt	<ul style="list-style-type: none"> ○ Medisinske og etiske spørsmål og avgjørelser ○ "Delt usikkerhet" ○ Juridiske rammer ○ Hvordan ønsker du å dø? ○ Har døden en mening?
Modul 3	Å lindre kroppslige, psykiske, sosiale og eksistensielle/åndelige plager	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kroppslige plager og symptomer ○ Psykiske, sosiale, eksistensielle, åndelige aspekter ○ Symptomlindring ○ Munnstell ○ Ernæring og væsketilførsel ved livets slutt
Modul 4	Å ta farvel med livet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Å ta farvel ○ Begravelse og begravelsesformer ○ Sorg og sorgreaksjoner ○ Å sørge er normalt! ○ Kursavslutning og spørsmål

Diskusjon og konklusjon

Sistehjelpskurset omfatter 4 undervisningstimer og inneholder fire moduler med 45 minutter hver. Modulene handler om: 1. Døden er en del av livet; 2. Ønsker og rammer for livets slutt; 3. Å lindre plagsomme kroppslige og psykiske symptomer og; 4. Å ta farvel. Kursets mål er å spre informasjon og kunnskap om palliasjon og som møtested for å diskutere døden i det moderne samfunn. Utarbeidelsen av undervisningsmaterialet ble avsluttet i august 2014 og fra høsten skal det avholdes pilotkurs i Norge, Danmark og Tyskland. Evalueringen planlegges i 2015 og undervisere skal læres opp for å utvide prosjektet så det når større deler av befolkningen i alle tre land.

Referanser

1. Bollig G. The „Chain of Palliative care“ and the „public knowledge approach“ – new concepts for introduction of Palliative Care to the public. Poster presentation. Congress of the European Association for Palliative Care Mai 2009 in Wien.
2. Bollig, G. (2010): Palliative Care für alte und demente Menschen lernen und lehren. Wien: LIT-Verlag.
3. Wegleitner, K et al. (2012): „Leben und Helfen bis zuletzt“ – übers Sterben reden. In: Wegleitner Klaus, Heimerl Katharina, Heller Andreas. „Zu Hause sterben – der Tod hält sich nicht an Dienstpläne“, Ludwigsburg: Der Hospizverlag
4. Buk-Swienty T. (2009): Slagtebæk Dybbøl, Gyldendal